

I.

FŐVÁROSI BÍRÓSÁG

...P..../2008/41.

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Bíróság Kroóné dr. Tóth Annamária ügyvéd /ügyvéd címe./ által képviselt Hungart Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület /1055 Budapest, Falk Miksa U. 30./ felperesnek

dr. Nagy László Gyula ügyvéd /ügyvéd címe./ által képviselt alperes neve. alperes címe./ alperes ellen

szervi jogdíj megfizetése iránt indított perben meghozta és kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

A Fővárosi Bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 830.000 Ft-ot /azaz Nyolcszázharmincezer Ft-ot/, és az összeg után 2005. július 1. napjától a kifizetésig terjedő időre járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 41.500 Ft + ÁFA /azaz Negyvenegyezer-ötszáz Ft + ÁFA/ összegű perköltséget.

A bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 49.800 Ft /azaz Negyvenkilencezer-nyolcszáz Ft/ illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Fővárosi Ítéletáblához címzett, a Fővárosi Bíróságnál 4 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokú bíróság kérelemre - a tárgyalás mellőzésének a törvényben meghatározott eseteiben is - tárgyaláson bírál el, illetőleg a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett közös kérelemre tárgyaláson kívül bírál el.

Az ítélet ellen fellebbezést előterjesztő peres fél számára a jogi képviselet kötelező. Amennyiben az első fokú eljárásban jogi képviselő nélkül járt el a fellebbezést benyújtó peres fél, úgy fellebbezéséhez csatolja jogi képviselője meghatalmazását, illetve amennyiben pártfogó ügyvéd engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő a lakóhelye szerint illetékes Igazságügyi Hivatalnál, ennek igazolását.

I N D O K O L Á S :

Az alperesi kiadó megjelentette 1 személy - 2 személy: mű címe című művet, amely műben a szöveges rész 1 személy részéről készített, az illusztrációkat, 120 egész oldalas rajzot 2 személy készítette.

A felperes a mű megjelenését követően levélben szólította fel az alperest arra, hogy a szerzői jogsértés miatt - a felperes díjszabása alapján - fizessenek meg a 120 rajz után 830.000 Ft jogdíjat, ugyanis 2 személy egyszerűen lemásolta 3 személy grafikusművész rajzait, illetőleg csak minimális eltérések találhatók a két illusztráció között, mindez jogsértő, és a jogsértés miatt a felhasználás után jogdíjat kell fizetni.

Azok a rajzok, amelyek a név Kiadó gondozásában 1958-ban kiadott könyvben szerepelnek 3 személy rajzaiként, minimálisan lettek csak módosítva, a lemásolt növényeket némileg átrendezték, de egyéni eredeti jellege nincsen 2 személy rajzainak.

A felperes per előtti felszólítására az alperes jogi képviselője útján úgy nyilatkozott, hogy eljárása jóhiszemű volt, mert 2 személy eredeti alkotásait használta fel, s nem szegte meg 3 személy, vagy jogutódjai jogait.

A perben azonban a felperes állította, hogy szolgai másolatokról van szó, s erre utal álláspontja szerint 2 személy levele is, amelyet a felperesi egyesületnek írt.

A levél szerint semmilyen jogi probléma nem merült fel addig rajzaival az addig 50 éves grafikus pályája alatt. Mindig a feladat maga határozta meg, hogy minek alapján rajzol, természetből, vagy más alapján. Amikor az alperes megbízásából a rajzokat készítette, a szerző által meghatározott oldalakra /1 személy szerzőről van szó/ kijelölt növényeket rajzolta meg, miután nem botanikus, ugyanúgy mint a tankönyv illusztrációnál, a példái 3 személy növényei voltak. Egy pillanatig sem gondolt szerzői címre.

A bíróság tanúként meghallgatta 2 személyt, különösen mert a levélben foglaltak alapján tisztázandó volt az, hogy miként értendő a közlése, de peres felek is kérték meghallgatását.

2 személy elmondta, hogy sokfajta olyan könyvet összegyűjtött, amely virágillusztrációt tartalmazott, mert már gyerekkora óta nagyon szerette a virágokat. Több német nyelvű illusztrációs kiadvány is van a birtokában. Tankönyvkiadóknak szakkönyveket illusztrált, de nagyon sok gyermekkönyvet is ellátott illusztrációval, közöttük természetismereti sorozatot is. Saját rajzait is gyűjtötte hosszú időn keresztül, de más olyan rajzokat is gyűjtött, amely virágot ábrázol.

A kiadó azt kérte, hogy 1 személy kézirata alapján készítsen a virágokról rajzokat.

A felperesi egyesületnek írt levél tartalmát fenntartotta, hivatkozott arra, hogy saját rajzait, illetőleg mások rajzait is alapul vette, s úgy készítette el a rajzokat. Olyan rajzot nem készített, amely úgy született volna, hogy 3 személy rajzait vette volna elő, tehát nem 3 személy rajzai alapján rajzolta meg a növényeket, amely illusztrációk készítése több hónapig tartott.

A felperes indítványára a bíróság a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményét szerezte be annak megválaszolására, hogy 1 személy - 3 személy: 2 mű címe című kiadványban szereplő illusztrációk alapján megállapítható-e, hogy 2 személy által készített rajzok szolgai másolatai 3 személy rajzainak, vagy pedig azok egyéni eredeti jellegű alkotások. A bíróság kérte, hogy minden egyes rajz tekintetében foglaljanak állást.

A Szakértői Testület általánosságban rögzítette azt, hogy az illusztrációk az alkalmazott grafika körébe tartoznak, s a könyvillusztrációk jellegzetesen olyan alkotások, amelyeknek a művészi szempontok mellett ahhoz a szöveghez is igazodniuk kell, amelynek az illusztrálására készültek.

Az alperes által kiadott könyv a név Kiadó által korábban megjelentett szöveges része tekintetében szó szerint egyező, ide értve az előszót, a betűrendes szószedetet és a színes, valamint fekete-fehér táblák számát is. A szószedet elhelyezése különbözik csak egymástól.

Az alperesi kiadványban ugyanolyan sorrendben, méretben és elhelyezésben, ugyanolyan jelöléssel kellett ugyanazokat a növényeket, vagy növényi részeket megrajzolni, mint az eredeti kiadványban.

A könyv előszava szerint Magyarországon honos 2000-nél több virágos növény és haraszt közül a színes táblákon több száz növény, közöttük növényritkaságok, Magyarországon nem, vagy csak elvétve előforduló növények, illetve a Kárpátokban honos növényfajták szerepelnek. Az illusztrátornak tehát ennyi növényt, vagy növényi részt kellett megrajzolnia, amelyhez botanikai ismeretekre, s az ábrázolandó növények képes ábráinak ismeretére szükség volt, mert pusztán emlékezetből ilyen mennyiségű növényt megrajzolni nem lehet.

A Szakértő Testület megállapította, hogy az eredeti rajzok és 2 személy rajzai csak nagyon kis mértékben térnek el egymástól, például az egyes virágok sorrendje egy táblán belül eltérő, vagy egy-egy virág szára a gyökértől eltérő irányba hajlik, egy-egy levéllel, egy-két szárral, egy virágfejjel több van az alperesi rajzokon, némely virág esetében színárnyalataiban különböznek azok egymástól.

A Szakértő Testület ezt példákon is ábrázolta.

Azt is rögzítette, hogy illusztráció részleteinek megegyezésein túlmenően a képek arányrendszere teljesen azonos. Állásfoglalása szerint 2 személy rajzaiban mutatkozó eltérések nem haladják meg azt a mértéket, amelynek alapján az illusztrációk egyéni eredeti jelleggel bírnának, azaz a rajzok 3 személy rajzai szolgálai másolatainak minősülnek.

A bíróság az alperes indítványa nyomán elrendelte a szakértői vélemény kiegészítését, az alperes egyéb összehasonlító könyvet is becsatolt a megalapozottabb vizsgálat és állásfoglalás érdekében.

A becsatolt könyvpéldány a „3 mű címe” címet viselte, szerzők neve szerzők által összeállított kiadvány Budapesten, 1902-ben jelent meg.

Az eljáró tanács tehát összevetette 3 személy, 2 személy, és a kiadványban megjelent rajzokat, táblánként és képenként is összehasonlította 3 személy és 2 személy rajzait, 2 személy rajzainál az általa készített színes akvarelleket vette alapul, amelyeket az alperes csatolt a per irataihoz már korábban.

A szakértői bizottság felsorolta azokat a rajzokat, ahol eltéréseket tapasztalt, ezek száma a 120 rajz közül mintegy 20 rajzra tehető.

Minderről egy táblázatot is készített, s a rajzok közötti eltérések száma alapján megállapította, hogy a különbségek egy növény több részletének eltérése esetében sem olyan mértékűek, amelyek 2 személy rajzainak egyéni eredeti jellegét megalapoznák, inkább arra utalnak, hogy az azonosság elkerülése érdekében eszközölt változtatásokról van szó. 2 személy az illusztrációknál 3 személy illusztrációval azonos stílust, nézőpontot, grafikai megoldást alkalmazott.

1 személy - 3 személy kiadványának felhasználása nélkül nem lehetséges olyan mértékű egyezés, amelyet feltárt a két rajz között a Szakértő Testület.

Azt is megállapította a Szakértő Testület egyenkénti vizsgálat és összevetés alapján, hogy nem lehet 2 személy rajzait 3 személy rajzaihoz képest azok átdolgozásának minősíteni, hiszen az a mű olyan mértékű és minőségű megváltoztatását jelenti, amelynek

eredményeként az eredetiből egy újabb származékos mű jön létre. Ilyen származékos, új mű létrejöttét önmagában nem alapozza meg a táblákon belül a rajzok áthelyezése, vagy egyes rajzokon alkalmazott változtatások jellege.

Az átdolgozások tekintetében korábban - más ügyben - szakértői vélemény készült, annak alapján, vagyis hogy az azonos műfajon belül a megváltoztatás során valamilyen többletalkotás-elemnek, egyéni eredeti vonásnak kellene megjelennie, a konkrét vizsgálatot végző tanács úgy ítélte meg, hogy 2 személy által alkalmazott változtatások ezt a mértéket nem érik el. Egyébként a szerzői mű átdolgozásához is szükség lett volna a szerző hozzájárulására.

A felperes további indítványa nyomán, és észrevételeinek megválaszolására a bíróság ismételten megkereste a Szerzői Jogi Szakértő Testületet.

A Testület elnöke beszerezte a testület tagjainak nyilatkozatát azzal kapcsolatban, hogy a szakvélemény melléklete szerint egyenként kimutatták a név-féle kiadványban fellelhető és beazonosítható rajzokat, valamint 3 személy és 2 személy ábrái közötti eltéréseket, illetve hasonlóságot, s a szerzők ábrázolásmódjának egymáshoz való viszonyát.

Ezek közül is idéz a további, a Szakértő Testület tagjainak nyilatkozata, majd harmadszorra is kiemelték azt a megállapítást, hogy 2 személy előtt álló feladat, tudniillik, hogy a 1 személy-féle növényhatározóhoz rajzoljon a korábbi kiadvással /3 személy képeivel/ azonos növényeket, felveti, hogy ilyen körülmények között születhet-e új, egyéni eredeti alkotás, vagy az újabban megrajzolt képek szükségszerűen az előbb készült rajzok másolatai.

2 személy maga sem gondolt egy pillanatig sem szerzői címre, saját írásbeli nyilatkozata szerint, továbbá azt is állította, hogy 3 személy által készített rajzok mintaként szolgáltak az illusztráció elkészítéséhez.

A könyvnek egységes vizuális arculata van, ezért az egyes ábrák részleteiben lévő esetleges kisebb átalakítások döntően nem befolyásolták annak megítélését, hogy a két mű illusztrációi oly mértékben hasonlítanak, amely alapján nem lehet 2 személy illusztrációit szerzői jogi szempontból egyéni eredeti alkotásnak tekinteni.

A felperes mindezek alapján fenntartotta azt a kereseti kérelmét, hogy a bíróság kötelezze az alperest 830.000 Ft tőke, az összeg 100 %-át képező felár, s az összegek után 2005. július 1. napjától a kifizetésig terjedő törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére. Ugyanis 3 személy rajzainak felhasználása jogsértő volt, a felperes pedig a számára, mint közös jogkezelő számára jóváhagyott, a nemzeti kulturális örökség minisztere által megerősített díjszabás szerint kiadott 1500 példányt alapul véve egész oldalas rajz díjaként, a táblázathoz képest leszállítva 7.500 Ft-ot kért, a hozzájárulás és a névfeltüntetés hiánya miatt pedig a díjszabás szerinti 100 %-os felár megfizetését.

A bíróság a felperes keresetét alaposnak találta a következők miatt:

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény, amely a könyv megjelentetése idején, 2001-ben hatályos volt, a 16.§./1/ bekezdése szerint /az akkori módosítás előtti szövegezésnek megfelelően/ a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű anyagi formában, és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására, és minden egyes felhasználás engedélyezésére.

Felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

A /4/ bekezdés szerint pedig ha a törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg.

A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le.

A felperes, mint a szerzői jogok közös kezelését végző szervezet lépett fel díjigénnyel az Szjt.92.§./1/ bekezdése alapján, e szerint a közös jogkezelés körébe tartozó igényeket bíróság előtt saját nevében, saját igényeként érvényesítheti.

A bíróság a felperes által alkalmazott díjszabást, amely ugyan nem kötelezően figyelembe veendő, de a szerzők és a felhasználók között is tájékoztatásul szolgálhat, alapul vette, s úgy ítélte meg, hogy az egész íves rajzok ellenében kért 7.500 Ft követelés nem tekinthető eltúlzottnak.

A felperes határozott összeget jelölt meg, amelyet már a peres eljárás megindítását megelőző írásbeli felszólításában közölt az alperessel, a bíróság - bár a díjszabás szerinti összeghez, 7.900 Ft-hoz képest leszállított 7.500 Ft és a rajzok szorzata ennél magasabb összeget tett ki - de a felperes határozott nyilatkozata okán ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte az alperest a Ptk.301.§./1/ bekezdése szerinti késedelmi kamataival együtt.

A felperes 100 %-os felárat is kért, ennek azonban jogszabályi alapja nincsen, a felperes a hozzájárulás és a névfeltüntetés hiánya miatt találta ezt alkalmazhatónak, de az ezzel kapcsolatos, a nyilvánosság számára megismerhető díjszabás azonban nem a jogszabályi rendelkezésekkel áll összhangban, hiszen a hozzájárulás hiánya, a szerzői jogutód, vagy a közös jogkezelő szervezet részéről megszerezhető hozzájárulás hiánya önmagában szankciót nem von maga után, erre a szerzői jogi törvény rendelkezései nem utalnak, minthogy a névfeltüntetés elmaradása miatt alkalmazható szankció sem lehet a kétszeres díjfizetésre vonatkozó követelés, legfeljebb nemvagyoni hátrány miatti sérelem reperációjaként kérhet valamilyen térítést a szerző.

Ilyen követelést a szerzői jogutód sem érvényesíthet, hiszen a személyhez fűződő jogok és nemvagyoni kártérítés érvényesítése csak a szerző életében lehetséges.

A bíróság tehát az alperest kötelezte a mindenben megalapozott és részletes megállapításokat magában foglaló szakértői vélemény alapján, amint arra is kötelezte az alperest, hogy a Pp.81.§./1/ bekezdésének figyelembe vételével is fizessen perköltséget a felperesnek.

A bíróság megjegyzi, hogy a felperesi kereset nem volt teljes egészében alapos, azonban a jogalap tekintetében a felperes teljes egészében pernyertes, a felperesi jogi képviselő díját pedig az alperesi marasztalási összeghez igazodóan állapította meg.

, 2011. március 11. napján

Csikyné dr. Szobácsi Julianna sk.
tanácselnök

A kiadmány hitelül:

II.

Fővárosi Ítéltábla

8.Pf.20.939/2011/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kroóné dr. Tóth Annamária ügyvéd (...) által képviselt felperes neve... (...) felperesnek, a dr. Nagy László Gyula ügyvéd (...) által képviselt alperes neve (...) alperes ellen szerzői jogdíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. március 11. napján kelt, 8.P.24.302/2008/41. sorszámú ítélete ellen az alperes 42. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Köteles az alperes 15 napon belül a felperesnek 25 000 (Huszonötezer) forint másodfokú perköltséget megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 830 000 forint és ennek 2005. július 1. napjától a kifizetésig számított késedelmi kamata, továbbá 41 500 forint + áfa perköltség megfizetésére. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 49 800 forint illetéket.

Ismertette, hogy az alperes adta ki a dr. J... P... - R... M...: „E...” című növényhatározót, amelynek szöveges részét dr. J... P..., míg illusztrációit R... M... készítette el. A felperes állította, hogy az illusztrátor egyszerűen lemásolta a M... Kiadó gondozásában 1958-ban

megjelent, a dr. J... P... - Cs... V... szerzőpáros hasonló című könyvében lévő 120 rajzot, ezért keresetében szerzői jogi jogsértésre hivatkozással - díjszabása alapján - 830 000 forint jogdíjat igényelt, valamint ezen összeg után 100 %-os felárat a hozzájárulás és a névfeltüntetés hiánya miatt.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta, védekezése szerint R... M... eredeti alkotásait használta fel.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen ismertette R... M... tanúvallomását, valamint a Szerzői Jogi Szakértői Testület - két ízben is kiegészített - szakvéleményét. A Testület megállapítása szerint az eredeti rajzok és R... M... rajzai csak nagyon kis mértékben térnek el egymástól, és a részletek megegyezésén túlmenően még a képek arányrendszere is teljesen azonos. Úgy foglalt állást, hogy a R... M... rajzaiban mutatkozó eltérések nem haladják meg azt a mértéket, amelynek alapján az illusztráció egyéni, eredeti jellege megállapítható lehetne, tehát az alperesi kiadvány rajzai Cs... V... rajzainak szolgai utánpótlásai.

Az alperesi védekezés kapcsán szükségessé vált kiegészítő szakvélemény összevetette az előbbi két illusztrációt az 1902-ben, a H...-W... szerzőpáros által összeállított „M...” című kiadvánnyal is. A Testület felsorolta és táblázat formájában megjelenítette a tapasztalt eltéréseket, és ezek számát a 120 rajzból mintegy 20-ra tette. Arra a következtetésre jutott, az egyenkénti vizsgálat és összevetés alapján R... M... rajzait még csak átdolgozásnak sem lehet minősíteni, mert a táblákon belül a rajzok áthelyezése vagy az egyes rajzokon alkalmazott változtatások jellege a származékos alkotás létrejöttét nem alapozza meg.

A Szerzői Jogi Szakértői Testület további ismételt szakvéleménye változatlanul azt emelte ki, hogy a R... M... előtt álló feladat, vagyis, hogy a J...-féle növényhatározóhoz rajzoljon a korábbi kiadással azonos növényeket, felveti, hogy ilyen körülmények között születhet-e egyáltalán egyéni, eredeti alkotás. R... M... csatolt írásbeli nyilatkozata is azt erősíti meg, hogy Cs... V... rajzai mintaként szolgáltak az illusztráció elkészítéséhez.

Az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 16. § (1) és (4) bekezdése alapján a 92. § (1) bekezdése szerint fellépő közös jogkezelő javára a díjigényt alaposnak találta és a kért összeget, az egészíves rajzok ellenében 7 500 forinttal számítottan, nem tekintette eltúlzottnak.

Nem látta azonban jogszabályi alapját a 100 %-os felár iránti igénynek, amelyet a felperes a hozzájárulás és a névfeltüntetés hiánya miatt jelölt meg. Kifejtette, hogy a hozzájárulás hiánya önmagában szankciót nem von maga után, miként a névfeltüntetés elmaradásának sem lehet kétszeres díjfizetésre vonatkozó igény az alapja. A szerző legfeljebb nem vagyoni hátrány miatti sérelem reparációjaként kérhetne térítést, azonban a jelen esetben ez sem lehetséges, mivel a nem vagyoni kártérítés érvényesítése csak a szerző életében lehet megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést az ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében.

Álláspontja szerint a kiadás során felhasznált rajzok a növényábrázolás okán vitathatatlanul eredeti alkotások, figyelemmel R... M... tanúvallomására is, amely szerint sokféle virág-illusztrációt tartalmazó könyvet gyűjtött össze, és saját rajzait is megőrizte hosszú időn keresztül, tehát alkalmas volt az illusztrátori feladat elvégzésére.

Kifogásolta a szakvéleményt elfogultságára és arra hivatkozva, hogy a Szakértői Testület túl is terjeszkedett a feladatán, mivel olyan megjegyzést tett, miszerint a M... Kiadó által megjelentetett és a perbeli mű szöveges része szó szerint megegyeznek egymással, ide értve az előszót, a betűrendes szószedetet, a színes és a fekete-fehér táblák számát is, holott azok nem képezték az eljárás tárgyát.

Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a H...-W... féle könyvben lévő növényábrázolások is feltűnő hasonlóságot mutatnak a J...-Cs...-féle kiadvánnyal, ami egyenesen abból következik, hogy mindkét rajz ugyanazon növényt kívánja élethűen ábrázolni, mint ahogy ezt R... M... is tette a perbeli kiadványban.

Felsorolta az előbb említett művek egyes tábláin ábrázolt azokat a növényeket, amelyeknél ez a hasonlóság szembetűnő, továbbá összehasonlította Cs... V... és R... M... ábrázolását 10 tábla esetében.

Megítélése szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy az új mű létrejöttét önmagában nem alapozhatja meg a táblákon belül a rajzok áthelyezése, vagy az egyes rajzokon alkalmazott változtatások jellege. A 8. sorszámú kiegészítő szakvélemény egyébként a 120 táblából 24 esetben nem talált számottevő eltérést R... M... és Cs... V... ábrázolása között, míg a táblák többségében legalább 2-3 vagy 4-5 eltérést állapított meg. Kiemelte továbbá, hogy a műben ábrázolt növények rajzai csak akkor töltik be funkciójukat, vagyis teszik felismerhetővé a természetben megtalált növényt, ha azok megszólalásig hasonlóak az eredetihez.

A fellebbezés kiegészítésében ismételtlen előadta, hogy a könyv szöveges részét illetően megegyezett jogutódokkal, akik nyilván nem járultak volna hozzá a kiadáshoz, ha a kiadvány nem éri el a korábbiak színvonalát. Szeretett volna megegyezni Cs... V... jogutódaival is, de ez elmaradt, ezért jóhiszeműen felkérte a grafikusművészt önálló alkotások elkészítésére.

A felperes ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján. Rámutatott arra, hogy a jogsértés megvalósulását nem befolyásolja, hogy a felhasználó jóhiszeműen járt el, miként az sem, ha magas színvonalú mű jött létre.

A fellebbezés nem támadta az ítéletnek a kereset meghaladó részét elutasító rendelkezését, ezért azt a másodfokú bíróság ne érinthette.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett részével egyetértett, ezért azt a Pp. 253. §-a értelmében helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket fejté ki.

Nem volt vitás az ügyben, hogy a sérelmezett könyvben szereplő R... M... által készített rajzok abból a célból készültek, hogy illusztrálják a perbeli könyv szöveges részének megfelelően - amely teljes mértékben megegyezett a M... Könyvkiadó által kiadott könyv szövegével - a virágokat. Az alperes a fellebbezési tárgyaláson is fenntartotta azt az előadását, hogy a szöveges rész tekintetében a szerző jogutódaival megegyezett, Cs... V... jogutódaival azonban szándéka ellenére erre nem került sor, ezért vált szükségessé, hogy az új grafikus a változatlan szöveges részekhez ugyanazokról a növényekről készítsen bemutató rajzot, mint az 1958-as kiadásban történt.

A fellebbezés lényegében a szakértői vélemény megállapításait támadta, azonban az elsőfokú bíróság nem hozott megalapozatlan ítélet akkor, amikor az általa aggálytalannak tekintett szakvéleményre támaszkodott.

Az Szjt. 101. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a szerzői jogi jogvitás ügyekben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok szakvéleményt kérhetnek a Szerzői Jogi Szakértői Testülettől.

Az elsőfokú bíróság - az alperes védekezésének irányaira tekintettel - több ízben kereste meg a szakértői szervezetet és a vélemények alapján nem merült fel kétsége abban a tekintetben, hogy a R... M... által elkészített illusztráció Cs... V... munkáinak szolgai utánzása. A rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá azt az alperesi álláspontot, miszerint a hasonlóságok kizárólag abból következnek, hogy mindkét könyvben ugyanazokat a növényeket ábrázolják. R... M... maga írta a felpereshez intézett levélben - amelynek ellenkezőjéről a tanúvallomása során nem tudott meggyőzően nyilatkozni -, miszerint az alperes azzal a feladattal bízta meg, hogy az 1958-as könyv alapján rajzolja meg a növényeket, és mivel nem botanikus, ezért a példái Cs... V... rajzai voltak.

Erre is figyelemmel volt a Fővárosi Ítéletábrány, amikor összehasonlította a csatolt perbeli rajzokat az 1958. évi és az 1902. évi kiadás rajzaival és meggyőződött a szakértői véleményben foglaltak megalapozottságáról, amelyben a Szakértői Testület részletesen kimutatta és táblázat keretében demonstrálta az igen kismértékű eltéréseket, és rögzítette a részletek megegyezésein túlmenően a képek arányrendszerének azonosságát is, amelynek következtében a perbeli illusztráció még csak átdolgozásnak sem tekinthető. Attól a körülménytől, hogy méltatja az eredeti szerző munkásságát, a szakvélemény elfogulttá nem válik. Annak alapján megfelelően jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az engedély nélküli felhasználás fejében az alperes jogdíj fizetésére köteles.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet jogi indokolását annyiban egészíti ki, hogy mivel megállapítható - a kisebb számban fellelhető, apróbb eltérések ellenére -, miszerint az alperesi kiadványban szereplő grafikai alkotások Cs... V... 1958-ban már nyilvánosságra hozott alkotásainak szolgai másolatai, annak felhasználása az eredeti műveknek az Szjt. 18. § (1) bekezdés b) pontja, illetve a (2) bekezdése szerinti többszörözésnek felel meg. Eszerint a szerző kizárólagos joga, hogy művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon, többszörözésnek minősül a rögzítésről történő másolat készítése is, többek között nyomtatással.

Az elsőfokú bíróság e rendelkezések folytán helytállóan hívta fel a 16. § (1) és (4) bekezdését, amelyek alapján nem volt kétséges, hogy a szerzőt szerzői jogi védelem illeti meg a mű bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére és a (4) bekezdése szerint díjazás megfizetésére lett volna szükség. Az az alperesi hivatkozás, miszerint törekedett az eltérésre és jóhiszeműen járt el, az engedély nélküli felhasználás fejében járó díj megfizetése alól nem mentesít.

A felperes alapító okirata és a nyilvántartásba vételi határozata a felperes tevékenységi körein belül a vizuális művek önkéntes közös jogkezelését is felsorolja, következésképp az sem lehet vitás, hogy a felperes - akit az Szjt. 92. § (1) bekezdése alapján a szerzői jog jogosultjának kell tekinteni a már nyilvánosságra hozott képzőművészeti alkotások további változatlan felhasználásának engedélyezése tekintetében - a másodlagos felhasználásért jogszerűen érvényesítette a díjat.

Az eredménytelenül fellebbező alperes fellebbezési eljárási költség viselésére köteles. A felperesi jogi képviselő díját a Fővárosi Ítéltábla a pertárgy értékéhez igazodóan határozta meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint, a 4/A. § alapján áfával növelt összegben.

,

2011. november 24.

. Lesenyei Terézia s.k.

a tanács elnöke

. Fülöp Györgyi s.k.

előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: